

Yhdenvertainen tulevaisuus viittomakielisille!

1.

OIKEUS
VIITTOMAKIELEEN

2.

SAAVUTETTAVA
ASIOINTI JA
TIEDONSAANTI

3.

KUUROJEN JA
VIITTOMAKIELISTEN
TOTUUS- JA SOVINTO-
PROSESSI

4.

KUUROJEN LIITTO
VIITTOMAKIELISTEN
OIKEUKSIEN
PUOLUSTAJANA

KUUROJEN LIITTO VAATII, ETTÄ VALTIONEUVOSTO TURVAA
VIITTOMAKIELISTEN PERUSOIKEUDET ARJESSA

Viittomakielilaki (359/2015)
Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)
YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista

1. OIKEUS VIITTOMAKIELEEN

- Lasten ja nuorten oikeus viittomakielisyyteen vahvistuu
- Viittomakielisten palvelujen saanti varmistuu
- Kielelliset ja kulttuuriset oikeudet parantuvat

Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) on vahvistettava hyvinvointialueiden ohjausta, sillä uusi vammaispalvelulaki ei ole käytännössä turvannut viittomakielien opetuksen saatavuutta.

Viittomakielilain ja YK:n vammaissopimuksen velvoitteet on vietävä varhaiskasvatusta ja opetusta koskevaan lainsäädäntöön. Molempien kotimaisten viittomakielten oppimateriaali-tuotanto tulee turvata kestäväällä tavalla.

Valtion tulee osoittaa hyvinvointialueille ja kunnille riittävät resurssit viittomakielisten lasten kielenkehitykseen, saumattoman koulupolun sekä luku- ja kirjoitustaidon turvaamiseen ja viittomakielisten opettajien palkkaamiseen.

Viittomakielisen vertaistuen ja palvelujen rahoitus tulee turvata pitkäjänteisesti, ja viittomakielisen yhteisön asema yhdenvertaisena osana yhteiskuntaa tulee varmistaa.

Viittomakielisen kulttuuritoiminnan tuki on palautettava.

Viittomakielinen kulttuuri on tunnustettu osa Suomen elävää kulttuuriperintöä, mutta sen toimintaedellytykset ovat heikentyneet merkittävästi rahoituksen puutteen vuoksi.

2. SAAVUTETTAVA ASIOINTI JA TIEDONSAANTI

- Häätä- seniori- ja terveyspalvelujen saavutettavuus paranee
- Viittomakielien tulkkauspalvelu toimii sujuvammin
- Tiedonsaanti viittomakielellä paranee

Viittomakielien tulkkaus on kuurojen eniten käyttämä palvelu, mutta tulkkausta järjestetään liian monen lain perusteella. Asiakkaan näkökulmasta tilanne on sekava ja tulkin saaminen epävarmaa. Valtioneuvoston tulkkaushankkeen tulosten pohjalta tulkkauspalvelut on koottava selkeäksi ja toimivaksi kokonaisuudeksi. Tulkki pitää voida tilata aina yhdestä ja samasta paikasta, ja palvelun tulee olla asiakkaiden saatavilla ympärivuorokautisesti.

Tekstipuhelupalvelun päätyminen jätti aukon esteettömään puhelinasiointiin, eikä tilalle ole syntynyt toimivaa ratkaisua. Esteetön puhelinasiointi on turvattava kaikille myös silloin, kun Kelan tulkkiavustaja ei ole käytettävissä.

Kriisi- ja hätäviestinnän on oltava saavutettavaa kaikille. Viittomakielisillä tulee olla yhdenvertaiset mahdollisuudet hälyttää apua, saada tietoa ja toimia hätätilanteissa. Viittomakielinen hätäpuhelu ja reaaliaikainen teksti (RTT) on otettava käyttöön ympärivuorokautisesti. Lisäksi valtionhallinnon tiedotustilaisuudet on järjestettävä tulkattuina sekä suomalaiselle että suomenruotsalaiselle viittomakielelle.

3. KUUROJEN JA VIITTOMAKIELISTEN TOTUUS- JA SOVINTOPROSESSI

- Varmistetaan totuus- ja sovintoprosessin jatkuminen seuraavaan vaiheeseen
- Turvataan riittävä psykososiaalinen tuki
- Varmistetaan, että tieto prosessista tavoittaa koko yhteiskunnan

Prosessin jatko tulee turvata riittävällä resurssoinnilla myös uudella hallituskaudella. Ensimmäisessä vaiheessa on selvitetty totuutta, ja nyt on sovintovaiheen vuoro. Totuus- ja sovintoprosessin sihteeristön suositusten tulee ohjata prosessin seuraavan vaiheen toteutusta.

Lisäksi on edelleen varmistettava riittävä viittomakielinen psykososiaalinen tuki. Sovintotyö ei voi onnistua ilman mahdollisuutta käsitellä prosessin herättämiä vaikeita kokemuksia ja tunteita omalla kielellä.

Totuus- ja sovintoprosessin tavoitteet eivät toteudu, jos tieto jää vain harvojen ulottuville. Prosessin tuloksista ja suosituksista on viestittävä laajasti ja saavutettavasti, jotta koko yhteiskunta tunnistaa viittomakielisiin kohdistuneet vääryydet ja sovintotyö voi edetä.

4. KUUROJEN LIITTO VIITTOMAKIELISTEN OIKEUKSIEN PUOLUSTAJANA

- Vahva kansalaisyhteiskunta turvaa viittomakielisten oikeuksia
- Järjestöt vahvistavat yhdenvertaisuutta ja osallisuutta
- Yhteisöllisyys ja vertaistuki lisäävät uskoa tulevaan

Järjestöt ovat tukena silloin, kun apua ei ole saatavilla muualta. Kuurojen Liitto turvaa viittomakielisen yhteisön oikeuksia, tuottaa viittomakielisiä palveluja ja vahvistaa yhteisön hyvinvointia elämän eri vaiheissa. Vastaavaa viittomakielistä valtakunnallista tukea ja asiantuntemusta on tarjolla erittäin niukasti.

Viittomakieliset palvelut, vertaistuki ja kulttuuri tulee turvata riittävällä resurssoinnilla. Viime vuosina kokonaan ilman tukea ovat jääneet muun muassa liiton nuorisotyö ja viittomakielinen kulttuurituotanto. Leikkauksia ja heikennyksiä on kohdistunut myös aluetyöhön ja tiedonsaantiin.

Vakaa ja ennakoitava rahoitus turvaa työn jatkuvuuden, ehkäisee ongelmien kasaantumista ja vähentää myös yhteiskunnan kustannuksia. Valtionavustusjärjestelmää on kehitettävä pitkäjänteiseksi ja ennakoitavaksi siten, että se mahdollistaa Kuurojen Liiton yleishyödyllisen toiminnan jatkuvuuden sekä oman varainhankinnan kehittämisen.

KUUROJEN LIITTO

Kuurojen Liitto ry on viittomakielisten kuurojen etu-, asiantuntija- ja palvelujärjestö. Liitto edustaa viittomakielisiä, jotka voivat olla kuuroja, kuurosokeita, huonokuuloisia tai kuulevia. Äidinkieleltään viittomakielisiä arvioidaan Suomessa olevan noin 4000-5000 henkeä. Suomessa viittomakielisiä on kaksi: suomalainen ja suomenruotsalainen viittomakieli. www.kuurojenliitto.fi